



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Qui docet manus meas ad praelium. Et posuisti ut arcum æreum brachia
mea.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

IN PSALMVM XVII

Beati quominatis super omnes aquas, immittentes pedem bouis & asini. Et
multa similia passim in scripturis. Inde bos in area pedibus triturans, Euange/
lister significat Paulo. j. Cor. ix. Nō alligabis os bouis triturantis.

Nota autē est, ceruorū illa insignis celeritas, quæ & uerbo tribuit psal. cxlvij.
Vociter currit sermo eius. Quæ autem sunt excelsa ista super quæ statuit eā
dominus: & quæ conuenientia pedum & excelsorū: deinde uelocitatis & sta/
tis: Alij excelsa intelligunt, in quibus posita est ecclesia, Mihi adhuc de pe/
dibus loqui uideat, Hebraeus enim dicit, Stare me fecit, id quod pedum est pro/
prium, quare simpliciter sentio, idem hic dici quod Isaiæ. xl. dicit. In montem
excelsum ascende tu, qui euangelistas Zion. Exalta in fortitudine uocem, tu
qui euangelistas Hierusalem. Exalta, noli timere, dic ciuitatibus Iudæ, Ecce de
us uester. Eodem consilio & li. adiecit, montes dicens: Q̄ speciosi super mon/
tes pedes euangelisantis, Forte & hoc a ceruorum ingenio sumptū est, qui fœ/
nus suas exerceat cursu, fugamq; meditari docent, ad prærupta ducunt saltūq;

Ceruorū in
genium.

Nihil ergo pugnant cursus & status pedum istorum, quando & Ezechielis
primo scribuntur & ambulasse & stetisse. Excelsa autem siue montes siue præ/
rupta, non intelligo nisi turbas populorum multorum, in quorum medio præ/
dicator stat, & cum fiducia constanter annunciat uerbum dei, quod non est
uirtutis humanæ, sicut Christus indicat, dicens Lucae ulti. Induemini uirtute
ex alto, ideo dicit. Stare me fecit. Sic Petrus, stat Act. ij. & eleuat uocem suam
ad Iudæos, Et Paulus uarijs locis. Et Christus psal. lxxxj. Stat in medio deorū.
hunc statum Isaias. xl. sua magna exhortatione fati clare exponit. Turbas
autem populorum montes uocari ex multis locis patet. Sic enim Babylonem
Hieremias ult. montem uocat, & quælibet ecclesia mons dicitur, sicut uniuersa
salis ecclesia, mons domini dicitur psal. lxxvij. & Isai. xj. & c. Mea autem excelsa
hebraeus dicit, in quo uel prouidentiam dei signat, quæ fecit, ut ministeriū uer/
bi non profuerit, nisi ihs, qui ad ecclesiam uocandi erant, uel simpliciter ipsas
ecclesias partiales sic appellat.

Stare in mō-
tibus.

Qui docet manus meas ad prælium.

Et posuisti ut arcum æreum brachia mea.

Perstat in commendandis eloquijs dei & uirtute eorum, non enim solū im/
polluta & igne probata sunt, nec solum docent & conuertunt multos ad fidē
per ministerium prædicantium sicut hæcenus dixit, sed & potentia deo sunt,
(ut Paulus. ij. Corin. x. docet) ad destructionem munitionum, consilia destru/
entes, & omnem altitudinem extollentem sese aduersus scientiā dei, & in ca/
pitiuitate redigentes omnē intellectum in obsequiū Christi. Sic & ad Titum
præcipit, Episcopū esse potentē, nō modo ut exhortet in doctrina sana, sed &
cōtradictōes redarguat, nec id nisi sermone fideli, qui est secundū doctrinam,
nō in argutijs humanis aut ratiunculis philosophicis, Hoc est quod dicit.

Verbi dei
potentia.

Qui docet manus meas ad prælium, Neq; enim Ecclesia mundano prælio
simplicita est, suam habet ipsa prælium, quod iam ex Paulo retuli: Aduersari/
os scilicet uerbi, quibus, nisi dominus doceat manus ad prælium, & ærea no/
bis brachia ponat frustra congregimur: Neq; Moses & Aarōn poterant Ian/
riem & Mambrem superare, nisi in digito dei. Ex humanis rationibus, nō nisi
noxiæ oriuntur contentiones, inuidiæ, sectæ, ut idem Paulus docuit. Credo au/
tem ab

Ecclesie suū
prælium.

Kk iij tem ab

TIO
orum & c. dicit
Act. ij. dicit
Et. v. magis aut
Idem significat
in uiam impol/
am dñi ambu/
e Isai. liij. dicit,
eis caro corru/
tus dicit jim/
quod nisi sic
us, tandem de/
gurate dicit,
borati nimis
magis mult
exemplū Ec/
psa enim in
terio & exē/
perpetuo in
tamen oēs
lesiz in ui/
planauit
tr excelsa
us animi
inē, quæ
neo iterū
quadret,
e uidet
torum,
n sine
m con
lentiz
corda
rt, ipsi
t Act.
Et ad
zechi
iz. li.
præ/
drædi
ion,
cxij.
qui

tem allegoriā istam ex re bellica sumptam, in qua manibus & brachijs potissimum res geritur facile intelligi, nihil aliud uelle, q̄ prædicatoꝝ diuinitas eruditus dari in fatigabilem & inuictam uerbi docendi uirtutem ad redarguendos omnes aduersarios, sicut & Christus promisit: Ego dabo uobis os & lapidamentum, quibus non poterunt resistere & contradicere omnes aduersarij uerbi. Sic Act. vij. non poterant resistere sapientiz & spiritui, qui loquebantur. Hoc & Gamaliel Act. v. affirmabat dicens. Si opus istud ex deo est, non poteritis dissoluere.

Non poterant resistere.

Et dedisti mihi protectionem salutis tuæ, & dextera tua suscepit me.

Et disciplina tua correxit me in finē, & disciplina tua ipsa me docuit.

Nescio unde iste uenerit uersus, in hebræo pro ijs omnibus unus uersus sic habet. Et dedisti mihi, clypeum salutis tuæ, & dextera tua confortauit me, & mansuetudo tua multiplicauit me. Nihil hic de disciplina, de correctione, de fine, de doctrina dicitur, sed & ij. Reg. xxij. omittitur particula ista: Et dextera tua suscepit, Vbi uitio scriptoris legimus: Et mansuetudo mea, pro mansuetudo tua.

Salus tua, protectio mea.

Totam itaq; uictoriam, quam doctis ad prælium manibus, & zreis brachijs retulit ex aduersarijs, Ecclesia non sibi, sed pia gratitudine ei cuius est, referre acceptam, ac si dicat: Quod non succubui in prælio isto pietatis, salutisq; mihi mansuetudo tua, sed doctrina sincera fidei, fecit, quod salus tua fuit protectio mea, & fauor tuus seruauit me, atq; hoc miraculo uideo, tuam fuisse solius benignitatis, uictis aduersarijs auctum esse numerum meum.

Præliū doctri-
narū ingens.
Ecclesie do-
ctrina super
captum hu-
manum.

Quod autem grande & periculosum sit prælium istud doctrinarum, nemo nisi expertus facile credit, Paulum uidemus in Galathis & omnibus epistolis, quanto spiritu, quantaq; sollicitudine in hoc prælio sudet ipse & nos armet. Astutissimus enim est serpens antiquus & simplicium corda facillime fallit, immo quem non fallit. Accedit ad difficultatem, quod Ecclesie doctrina supra captum humanum est, quam nisi deus solus doceat, seruet, triumphet, auget, omnia alia stant a parte aduersarij, multitudo, magnitudo, uis, eloquentia, ingenia, eruditio, species, opes, ut uere sit solius protegentis dei & sustentantis dextera, ut hi seruentur, qui iam credunt, & hi aggregentur qui contradicunt. Vnde & Paulus plus orationibus agit apud deum pro Ecclesijs, ut deus custodiat fidelium corda & intelligentias ne corrumpantur sensus eorum, serpentis astutia & hominum nequitia, q̄ q̄ solis uerbis, licet & ipsa ex deo, tanq; arma dei habeat, præsumat. Gratia ergo est esse instructum ad præliū, sed maior gratia uincere in prælio & seruare ciues ac subiugare hostes, rem augere, non solum tueri.

Dominus uincat.

Qui ergo sumus nos, ut uel præsumamus ueritatem tueri & aduersarios superare, aut si id non præstiterimus, indignemur: Mansuetudinis diuina est seruari & augeri, non nostræ præsumptionis, ut stet gloria soli deo.

Iam quid de nostra faciemus translatione: poterit idem sensus esse, corrigi per disciplinam domini in finem, & doceri per disciplinam domini, quod est, multiplicari per benignitatem dei, Sed tanta opus est uis & tortura, quibus est sensum repugnantibus uocabulis exprimamus, ut præstet profus translatio, tentos hebraico & textu & sensu,

Dilatata